

Aldus miskent hij echter art. 1675/13 Ger. W., zoals hierboven reeds is overwogen.

5. Subsidiar doet appelland gelden dat met toepassing van art. 1675/12, 4°, Ger. W. slechts gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de moratoire interesten, vergoedingen en kosten mogelijk is, terwijl de beslagrechter hier bijdrageopslagen en wettelijke verwijlinteressen heeft kwijtgescholden.

Hij verliest echter uit het oog dat de eerste rechter – impliciet maar zeker – heeft vastgesteld dat de maatregelen waarin art. 1675/12 Ger. W. voorziet niet volstaan om de in art. 1675/3, derde lid, Ger. W. genoemde doelstelling, namelijk de financiële toestand van de schuldenaar te herstellen, hem in staat te stellen in de mate van het mogelijke zijn schulden te betalen en tegelijkertijd te waarborgen dat hijzelf en zijn gezin een menswaardig leven kunnen leiden, te bereiken, zodat elke andere gedeeltelijke kwijtschelding van schulden, zelfs van kapitaal, mogelijk is (aldus art. 1675/13 Ger. W.).

Dit moet worden afgeleid uit de overweging van het eerste vonnis, luidens welke een collectieve schuldenregeling in deze zaak slechts haalbaar zou zijn indien ook kapitaal wordt kwijtgescholden. Dit gegeven wordt trouwens door appelland niet betwist.

6. Nog meer subsidiar voert appelland ten slotte aan dat een gedeeltelijke kwijtschelding van kapitaal alleen mogelijk zou zijn indien alle beslagbare goederen te gelde worden gemaakt.

De eerste rechter heeft de schuldbemiddelaar echter wettig ontslagen van de verkoop van de schaarse voor beslag vatbare goederen, op grond van de overweging dat de verkoop deficitair zou zijn. Ook deze vaststelling wordt door appelland niet aangevochten.

7. Uit het bovenstaande blijkt dat het hoger beroep ongegrond is, zodat het eerste vonnis integraal moet worden bevestigd.

...

HOF VAN BEROEP TE ANTWERPEN

7e KAMER – 16 OKTOBER 2003

Voorzitter: de h. Libert

Raadsheren: de hh. Timmermans en Peeters

Openbaar ministerie: de h. Schram

Advocaten: mr. Muylle loco Vermassen

Geneeskunde – 1. Uitoefening van geneeskunde – Onwettige uitoefening – Begrip – 2. Geneesmiddel – Homeopathische bereiding

Als onwettige uitoefening van de geneeskunde wordt beschouwd het gewoonlijk verrichten door een persoon die het geheel van de bij wet gestelde voorwaarden niet vervult, van elke handeling die tot doel heeft, of wordt voorgesteld tot doel te hebben, bij een menselijk wezen, hetzij de gezondheidstoestand te onderzoeken, hetzij ziekten en gebrekkigheden op te sporen, hetzij de behandeling van een fysieke of psychische, werkelijke of vermeende pathologische toestand in te stellen, hetzij een inenting uit te voeren.

Een onderzoek van de gezondheidstoestand onderstelt geen lichaamsonderzoek. Het aanhoren van iemands klachten van psychische of psychosomatische aard volstaat als onderzoek van de gezondheidstoestand. Dit geldt des te meer voor psychiaters of voor artsen die de oorzaak van ziekte situeren in een niet-organische stoornis en bijgevolg psychotherapie toepassen.

Het begrip geneesmiddel, als omschreven in art. 1 van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen, is van toepassing op homeopathische bereidingen.

O.M. t/ Van E.

Overwegende dat uit het deskundigenverslag blijkt dat beklagde geschorst was door de Orde van Geneesheren voor een periode van 25 november 1995 tot 25 november 1996; dat uit de data van de raadplegingen die op zijn patiëntenfiches vermeld zijn, kan worden afgeleid dat beklagde negen patiënten ontvangen heeft tot 15 december 1995 en aan 55 patiënten telefonisch advies heeft verstrekt van 30 september 1996 tot 8 oktober 1996;

Overwegende dat de beslissing van de Orde van Geneesheren tot schorsing van beklagde als arts, een tuchtmaatregel is ter beteugeling van de schending van deontologische regelen in verband met de uitoefening van het beroep van arts; dat het aan het hof niet toekomt over het rechtmatig karakter van de beslissing tot schorsing te oordelen;

Overwegende dat als onwettige uitoefening van de geneeskunde wordt beschouwd, het gewoonlijk verrichten, door een persoon die het geheel van de bij wet gestelde voorwaarden niet vervult, van elke handeling die tot doel heeft, of wordt voorgesteld tot doel te hebben bij een menselijk wezen, hetzij de gezondheidstoestand te onderzoeken, hetzij ziekten en gebrekkigheden op te sporen, hetzij de behandeling van een fysieke of psychische werkelijke of vermeende pathologische toestand in te stellen, hetzij een inenting uit te voeren (Cass., 20 juni 1990, *Arr. Cass.*, 1989-90, 1342 en art. 2, § 1, van het K.B. nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidsberoepen, *B.S.* 14 november 1967);

Overwegende dat elk van deze handelingen op zichzelf volstaat om te besluiten tot een geneeskundige handeling.

Overwegende dat een onderzoek van de gezondheidstoestand geen lichaamsonderzoek veronderstelt; dat het aanhoren van iemands klachten van psychische of psychosomatische aard volstaat als onderzoek van de gezondheidstoestand, des te meer voor psychiaters of voor een arts die, zoals beklagde, de oorzaak van ziekte situeert in een niet-organische stoornis en bijgevolg psychotherapie toepast;

Overwegende dat door de elementen van het strafdossier die aan de beoordeling van het hof voorliggen en na hernieuwd onderzoek door het hof gedaan, de schuld van de beklagde bewezen is gebleven; dat de daartoe door de eerste rechter ontwikkelde oordeelkundige redengeving integraal wordt bijgevalen door dit hof en tot de zijne wordt gemaakt;

Overwegende dat de eerste rechter bijgevolg terecht heeft geoordeeld dat de beklagde tijdens de periode van schorsing door de Orde van Geneesheren, de geneeskunde op onwettige wijze heeft uitgeoefend;

Overwegende dat in de praktijkruimte van beklagde preparaten werden aangetroffen van de Nederlandse firma

B.; dat verschillende van deze preparaten op de verpakking, in de bijsluiters of in de productbrochures worden omschreven als homeopatisch geneesmiddel en dat andere van de gevonden preparaten worden omschreven als hebbende therapeutische of profylactische eigenschappen en bestemd om organische functies te herstellen, te verbeteren of te wijzigen;

Overwegende dat onder geneesmiddel wordt verstaan elke enkelvoudige of samengestelde substantie, aangediend als hebbende therapeutische of profylactische eigenschappen met betrekking tot ziekten bij mens of dier (art. 1 van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen, *B.S.* 17 april 1964); dat het begrip geneesmiddel, als omschreven in de voornoemde wet van 25 maart 1964, van toepassing is op homeopatische bereidingen (*R.v.St.* 15 maart 1984, *VI. T. Gez.* 1983-84, 269);

Overwegende dat de in beslag genomen preparaten dienen te worden beschouwd als geneesmiddel in de zin van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen;

Overwegende dat beklagde de in beslag genomen preparaten aankocht bij de firma B. in Nederland; dat deze preparaten in grote aantallen op zijn naam en adres werden geleverd; dat de beklagde deze preparaten meermaals afleverde en/of aanrekte aan zijn patiënten;

Overwegende dat de beklagde geen diploma bezit van apotheker noch een vergunning van het Ministerie van Volksgezondheid voor de invoer van geneesmiddelen; dat de betrokken preparaten niet-geregistreerde geneesmiddelen betreffen;

Overwegende dat als onwettige uitoefening van artsenijbereikunde wordt beschouwd, het gewoonlijk verrichten, door een persoon die het geheel van voorwaarden gesteld bij art. 4, § 1, eerste lid, van het K.B. van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidsberoepen niet vervult, van alle handelingen die tot doel hebben de bereiding, het te koop aanbieden, de detailverkoop en de terhandstelling, zelfs indien ze kosteloos is, van geneesmiddelen (art. 4, § 1, tweede lid van het K.B. nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidsberoepen, *B.S.* 14 november 1967);

Overwegende dat beklagde door het meermaals al dan niet kosteloos ter hand stellen of afleveren van deze preparaten zonder het diploma van apotheker te bezitten, de artsenijbereikunde op onwettige wijze heeft uitgeoefend en art. 4, § 1, van het K.B. van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidsberoepen heeft overtreden;

Overwegende dat de beklagde tevens de bewuste preparaten heeft ingevoerd vanuit Nederland, zonder dat hij hiervoor een vergunning van het Ministerie van Volksgezondheid heeft; dat de beklagde hierdoor in overtreding is met art. 2 van het K.B. van 6 juni 1960 betreffende de fabricage, de distributie in het groot en de terhandstelling van geneesmiddelen;

Overwegende dat het feit dat beklagde de betrokken preparaten per post bestelde en bij hem thuis liet afleveren, van geen belang is;

Overwegende dat de beklagde door het afleveren van deze preparaten aan zijn patiënten, niet-geregistreerde geneesmiddelen in België in omloop heeft gebracht en daardoor in overtreding is met art. 1 van het K.B. van 3 juli 1969 betreffende de registratie van geneesmiddelen;

Overwegende dat na hernieuwd onderzoek ter terechtzitting van het hof gedaan, de schuld van beklagde aan de hem ten laste gelegde feiten bewezen is gebleven;

...

NOOT – Over homeopathische producten en de strafwet

1. Bovenstaand arrest van het Hof van Beroep te Antwerpen biedt de gelegenheid om nogmaals dieper in te gaan op de problematiek van de draagwijdte van het begrip «geneesmiddel» (zie hierover reeds uitvoerig: S. Callens, «De definitie van het geneesmiddel in het Europees en Belgisch recht», in S. Callens, (red.), *Het geneesmiddel, juridisch bekeken*, Gent, Mys & Breesch, 1998, 2-25; S. Callens, «De definitie van het geneesmiddel» (noot onder Gent 17 september 1992), *T.Gez.* 1998-99, 24-26; S. Callens, «Definition of medicinal products», *Chapters on Pharmaceutical law*, Antwerpen, Intersentia, 2000, 194 p; A.H.R. De Meijer en L. Hombroecx, «Definitie 'geneesmiddel' geïnterpreteerd in de Belgische rechtspraak», *VI.T.Gez.* 1993-94, 23-33; C. De Roy, «Geneesmiddel – Begrip», *Comm.Straf.*, 14 p.; C. Desmet, «Enkele gevolgen van de kwalificatie van producten als geneesmiddel» (noot onder Antwerpen 4 december 2001), *R.W.* 2002-03, 1305-1308; P. De Vroede, noot onder Gent 23 april 1979, *VI.T.Gez.* 1982-83, 36-37; A. Vandeplass, «De definitie van het geneesmiddel», (noot onder Corr. Turnhout 22 februari 1988), *R.W.* 1990-91, 649-650).

2. De juridische basis van de reglementering van geneesmiddelen is terug te vinden in de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen (*B.S.* 17 april 1964, hierna «de geneesmiddelenwet»). Art. 16 van de geneesmiddelenwet creëert een heel aantal incriminaties door bepaalde overtredingen van de uitvoeringsreglementering van de wet strafbaar te stellen. Zo ook de overtredingen van het K.B. van 3 juli 1969 betreffende de registratie van geneesmiddelen (*B.S.* 10 juli 1969) en het koninklijk besluit van 6 juni 1960 betreffende de fabricage, de bereiding en distributie in het groot en de terhandstelling van geneesmiddelen (*B.S.* 22 juni 1960) die in deze zaak aan de orde waren.

3. Een gemeenschappelijk element van deze strafrechtelijke kwalificaties betreft het begrip «geneesmiddel». Dit begrip wordt in artikel 1 van de geneesmiddelenwet omschreven als «elke enkelvoudige of samengestelde substantie, aangediend als hebbende therapeutische of profylactische eigenschappen met betrekking tot ziekten bij mens of dier; elke enkelvoudige of samengestelde substantie die aan mens of dier toegediend kan worden teneinde een medische diagnose te stellen of om organische functies bij mens of dier te herstellen, te verbeteren of te wijzigen». Deze wettelijke omschrijving is in zeer sterke mate afgestemd op de Europese richtlijn terzake (Richtlijn 65/65/EEG van de Raad van 26 januari 1965 betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake farmaceutische specialiteiten, *Pb* 9 februari 1965, afl. 22, 369, thans opgeheven en vervangen door de Richtlijn 2001/83/EG van het Europese Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor menselijk gebruik, *Pb* L 28 november 2001, afl. 311, 67). De definitie valt uiteen in twee criteria, namelijk het presentatiecriterium en het functiecriterium (zie hierover nog

recentelijk in dit tijdschrift C. Desmet, *l.c.*, R.W. 2002-03, 1305-1308). Indien het litigieuze product voldoet aan één van beide criteria, valt het onder het toepassingsgebied van het geneesmiddel (H.v.J. 21 maart 1991, *Delattre*, C-369/88, *Jur.H.v.J.* 1991, I, 1532, rechtsoverweging 15; H.v.J. 21 maart 1991, *Monteil en Sammani*, C-60/89, *Jur. H.v.J.* 1991, I, 1654, rechtsoverweging 11).

4. Ondanks de algemene bewoordingen en omschrijving werd door gezaghebbende gerechtelijke instanties reeds geoordeeld dat de begripsbepaling van het geneesmiddel voldoet aan het legaliteitsvereiste van het strafrecht (Hof Mensenrechten, arrest Cantoni t/ Frankrijk van 22 oktober 1996, te raadplegen op www.echr.coe.int; Cass. 24 augustus 1998, *Arr.Cass.* 1998, 370). Om na te gaan of aan het vereiste van voorzienbaarheid van de wet in de zin van art. 7 E.V.R.M. is voldaan, volstaat het niet enkel acht te slaan op de formele wet, maar moet ook rekening worden gehouden met relevante rechtspraak.

5. Ingevolge een aantal prejudiciële vraagstellingen heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen te Luxemburg reeds verscheidene malen kunnen aangeven hoe het begrip «geneesmiddel» moet worden begrepen (zie vooral H.v.J. 30 november 1983, *van Bennekom*, 227/82, *Jur.H.v.J.* 1983, 3901; H.v.J. 28 oktober 1992, *Ter Voort*, C-219/91, *Jur.H.v.J.* 1992, I, 5509; H.v.J. 21 maart 1991, *Monteil en Sammani*, C-60/89, *Jur. H.v.J.* 1991, I, 1654; H.v.J. 21 maart 1991, *Delattre*, C-369/88, *Jur.H.v.J.* 1991, I, 1532).

6. Deze rechtspraak heeft verduidelijkt hoe beide elementen van de begripsbepaling, zowel het presentatie- als het functiecriterium, geïnterpreteerd moeten worden. In het bovenstaande arrest maakt het Hof toepassing van het presentatiecriterium. Op basis hiervan volstaat de loutere aanprijzing van het product als hebbende therapeutische of profylactische eigenschappen met betrekking tot ziekten bij mens of dier. Deze presentatie kan uitdrukkelijk of impliciet geschieden. *In casu* leidt het Hof uit de feitelijke gegevens af dat er ten aanzien van een aantal producten een expliciete presentatie was, en dit op basis van de verpakking, de brochure of de bijsluiter.

7. Anders ligt het met betrekking tot de homeopathische producten. De loutere vaststelling van de homeopathische aard van de producten, volstaat blijkbaar om, met verwijzing naar een uitspraak van de Raad van State (R.v.St. 15 maart 1984, nr. 24.088, *VI.T.Gez.* 1983-84, 269), de producten onder de juridische werkingssfeer van het geneesmiddel te brengen. In dit arrest overweegt de Raad dat een homeopathisch product, zelfs al is deze bereiding zonder speciale benaming en zonder therapeutische indicatie voorgesteld, toch aangediend kan zijn alsof het curatieve of preventieve eigenschappen bezit. In essentie maakt het Hof van Beroep, zonder dit met zoveel woorden te zeggen, toepassing van het criterium van de impliciete aandiening. Hiertoe kunnen immers verscheidene elementen in rekening worden gebracht, waarbij het beslissende element er steeds in bestaat of de wijze van aandiening *bij de met een gemiddeld onderscheidingsvermogen begiftigde consument* de indruk wekt dat het product een therapeutische of profylactische werking heeft (zie C. De Roy, *l.c.*, nr. 15).

8. De omstandigheid dat het om een homeopathisch product gaat, wekt inderdaad een dergelijke indruk. Dit vloeit alleen al voort uit de omschrijving die in het Van

Dale Groot woordenboek der Nederlandse taal aan homeopathie wordt gegeven, namelijk «een *geneeswijze* volgens het systeem van C.F.S. Hahnemann, waarbij men tegen een kwaal als *geneesmiddel* aanwendt, wat bij een gezonde juist de kwaal zou teweegbrengen, maar dat, in uiterst geringe hoeveelheid toegediend, de natuurlijke *heelkracht* van het organisme helpt» (eigen cursivering). Ook het feit dat het woord wordt gevormd op basis van het Griekse «*homiopatheia*» (vatbaarheid voor gelijke indrukken), kan de hierboven gemaakte vaststelling staven (zie in dit verband ook Gent 23 april 1979, *VI.T.Gez.* 1982-83, 35 met noot P. De Vroede, waarin reeds werd geoordeeld dat het feit dat het product een Latijnse benaming had, een element in de beoordeling van de impliciete presentatie kan zijn).

Chris De Roy
Assistent Strafrecht U.A.

ARBEIDSRECHTBANK TE LEUVEN

1e KAMER – 8 MEI 2003

Voorzitter: de h. Declercq

Rechters in sociale zaken: de hh. Van Ruysseveldt en De Decker

Advocaten: mrs. Liekens loco Rasschaert en Smedts

Arbeidsovereenkomst – Dringende reden – Kennisgeving – Lastgeving – Onbevoegde lasthebber – Bekrachtiging van een door een onbevoegde persoon gegeven ontslag

De bekrachtiging van een door een onbevoegde persoon gegeven ontslag om dringende reden moet binnen de wettelijke termijn van drie dagen gebeuren. Anders gebeurt de bekrachtiging te laat en dient het ontslag om dringende reden op formele gronden ongeldig te worden verklaard.

V. t/ NV X.

De vordering strekt ertoe verwerende partij te horen veroordelen tot

– een opzegvergoeding;

– een pro rata jaareindepremie van (...);

– achterstal vakantiegelden (...);

– vergoeding rechtsmisbruik (...),

alsook tot de aangifte van de sociale en fiscale documenten onder verbeurte van een dwangsom,

en subsidiair het getuigenbewijs toe te staan over de opgegeven feiten, met verwijzing van verwerende partij tot alle kosten.

Niet betwist

Eiser was sedert 1 februari 1998 tewerkgesteld krachtens een schriftelijke arbeidsovereenkomst bij verwerende partij, afgekort de NV X, en zulks als controller. Hij bleef in dienst van deze vennootschap, ook nadat hij als algemeen directeur van de groep NV Y was aangesteld.

